

Załącznik
do Uchwały Nr XXX/171/16
Rady Gminy Iłowo-Osada
z dnia 28 grudnia 2016 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
NA ROK 2017**

I. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2017 stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu. Program określa kierunki podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, wskazuje podmioty odpowiedzialne za ich realizację, określa źródła finansowania tych zadań, przedstawia również zadania własne gminy wynikające z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie treścią tej ustawy zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych wykonuje się w szczególności przez: tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokojenie motywuje do powstrzymywania się od spożywania alkoholu; działalność wychowawczą i informacyjną; ograniczanie dostępności alkoholu; leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu; zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemoc. Na zadaniach tych należy skupić szczególną uwagę, dlatego że problemy związane z nadużywaniem alkoholu należą do grupy problemów społecznych, które przybierają bardzo duże rozmiary i powodują szkody zarówno ekonomiczne, społeczne, moralne. W związku z powyższym, celem działań podejmowanych przez gminę jest zmniejszenie różnych problemów powodowanych przez alkohol w całej populacji, nie tylko w grupie podwyższonego ryzyka, ponieważ na szkody związane z alkoholem narażony jest każdy mieszkaniec gminy, niezależnie od tego czy nadużywa alkoholu, czy nie.

II. Diagnoza problemów dotyczących nadużywania alkoholu w Gminie Iłowo-Osada

Zgodnie z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powinien stanowić najlepiej dostosowaną do warunków lokalnych odpowiedź na problemy społeczne związane ze spożywaniem alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych z uwzględnieniem środowiskowej specyfiki. Gminy, z racji dysponowania największą wiedzą o problemach swojej społeczności, a także o dostępnych zasobach, mogą przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze. Konkretnie działania profilaktyczne wymagają wiedzy o rozmiarach i charakterze zjawiska.

Skala zjawiska uzależnienia od alkoholu jest jednak trudna do precyzyjnego określenia, a poziom spożycia alkoholu, jak i rozpowszechnienie szkodliwych następstw picia są różne w zależności od środowiska. Problemy związane z alkoholem to:

a) Dostępność alkoholu:

W Gminie Iłowo-Osada ustalony limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych wynosi 40. Uchwalony przez gminę limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) wynosi 30, zaś w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) – 10.

Tabela nr 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych

Lp.	Punkty sprzedaży	Rok 2014	Rok 2015
1.	sklepy	17	15
2.	Lokale gastronomiczne	6	4
3.	Razem	23	19

Źródło: opracowanie własne GKRPA

Jak wynika z powyższej tabeli w Gminie Iłowo-Osada nie przekroczony został limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych, maleje również liczba punktów, jednak według stanu na dzień 13.12.2016 roku gminę Iłowo-Osada zamieszkuje 7.354 mieszkańców, w tym 5.801 osób pełnoletnich. Tak więc na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada 184 mieszkańców ogółem, w tym 145 osób pełnoletnich.

b) Powody nasilania się trudnych sytuacji rodzinnych:

Informacje o rozmiarach i problemach wynikających z nadużywania alkoholu dostarczają dane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowie-Osadzie oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Tabela nr 2. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iłowie-Osadzie

Powody przyznania pomocy	2014 rok		2015 rok		2016 rok I półrocze	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	139	491	151	528	127	422
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	50	295	51	289	42	230
Sieroctwo	0	0	0	0	1	6

Bezrobocie	258	879	248	824	202	671
Bezdomność	1	1	2	2	1	1
Niepełnosprawność	91	289	89	257	67	197
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	1	2	1	2	0	0
Alkoholizm	25	68	22	54	27	59
Narkomania	0	0	0	0	2	2
Długotrwała lub ciężka choroba	89	230	96	232	82	198
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	123	547	129	558	103	440
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	12	12	6	7	2	2

Źródło: Opracowanie własne GOPS

Jak wynika z powyższej tabeli nr 2 wynika, że wzrasta liczba rodzin a tym samym osób w rodzinie, którym udzielana jest pomoc ze względu na nadużywanie alkoholu. Należy zaznaczyć, że problem nadużywania alkoholu rzadko występuje jako pojedyncza przyczyna, najczęściej rodziny objęte pomocą są wieloprotymowe a na problemy składają się: bezrobocie, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Rodzinom tym udzielono pomocy w postaci zasiłków okresowych, celowych, pomocy w naturze oraz pomocy w ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Tabela nr 3. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Lp.	Działalność	Rok 2015	Rok 2016 stan na dzień 13.12.2016
1.	Wnioski skierowane przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w odniesieniu do osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu stosowały przemoc	11	18
2.	Wnioski przekazane przez KPP w Działdowie, w odniesieniu do osób, które będąc pod wpływem alkoholu zachowywały się w sposób wymagających interwencji policji	7	4

3.	Wnioski sporządzone przez pracowników GOPS	4	12
4.	Wnioski osób z najbliższego otoczenia lub członków rodziny osób nadużywających alkoholu	5	6
5.	Inne	0	5
Łączna liczba wniosków o wszczęcie postępowania wobec osób, co do których istnieje podejrzenie nadużywania alkoholu		25	45

Źródło: opracowanie własne GKRPA

Jak wynika z powyższej tabeli widoczny jest duży wzrost liczby wpływających do GKRPA wniosków osób, u których zachodzi podejrzenie, że nadużywają alkoholu. Znaczny wzrost widoczny jest we wnioskach wpływających z Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego. Domniemać należy, że osoby nadużywające alkoholu bywają agresywne, wulgarne, wszczynają awantury domowe. Jednym z przyczyn przemocy domowej jest nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny.

W roku 2015 decyzją Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych sporządzonych zostało 4 wnioski o wszczęcie postępowania w sprawie zastosowania obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie odwykowym. W 2016 roku sporządzono również 4 wnioski dotyczące poddania się leczeniu (stan na dzień 13.12.2016 r.)

Jak podaje NZOZ Ośrodek Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie, w ośrodku leczyło się w 2016 roku (stan na dzień 24.10.2016 r.) 21 osób uzależnionych oraz 8 współuzależnionych.

III. Cele programu

Cel ogólny:

Celem głównym Programu jest ograniczenie skali występujących na terenie Gminy Iłowo-Osada uzależnień oraz ich negatywnych następstw, w szczególności przemocy w rodzinie.

Cele szczegółowe:

1. ograniczenie spożycia alkoholu,
2. wyeliminowanie sprzedaży alkoholu nieletnim,
3. działalność edukacyjno- szkoleniowa,
4. prowadzenie profilaktyki wśród dzieci i młodzieży,
5. pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom,
6. stworzenie systemu pomocy dzieciom z rodzin uzależnionych,
7. ograniczenie zjawisk przemocy w rodzinie.

Działania służące realizacji powyższych celów.

1. Objęcie jak największej ilości dzieci i młodzieży oddziaływaniem profilaktycznym propagującym zdrowy styl życia.
2. Wypracowywanie nowych i coraz bardziej skuteczniejszych form pracy profilaktycznej dla ludzi dorosłych.
3. Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe.
4. Pokrywanie kosztów badań osób kierowanych przez sądy na leczenie przymusowe.
5. Współorganizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz dotkniętych przemocą poprzez koła zainteresowań, konkursy, ogniska, świetlice terapeutyczne.
6. Organizowanie wypoczynku (letniego, zimowego) w zależności od ilości chętnych -wprowadzanie elementów promujących trzeźwość w czasie wypoczynku.
7. Przystąpienie do Ogólnopolskiej Kampanii „Zachowaj trzeźwy umysł”.

IV. Zadania do realizacji

1. Działalność punktu informacyjno- doradczego oraz finansowanie kosztów z tym związanych.
2. Działalność punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin:
 - a) działalność informacyjna skierowana do społeczności lokalnej na temat możliwości korzystania z pomocy terapeuty dla osób uzależnionych od alkoholu,
 - b) opłacanie kosztów powołania biegłych (psycholog, psychiatra) orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - c) kierowanie do Sądu o przymusowe leczenie osób nadużywających alkoholu,
 - d) podejmowanie działań zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu.
3. Szkolenia specjalistyczne dla członków komisji, nauczycieli oraz właścicieli sklepów prowadzących sprzedaż alkoholu.
4. Organizowanie prelekcji w szkołach dla rodziców i dzieci na temat problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie prowadzone przez pedagoga szkolnego, policjantów i terapeutów.
5. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej, prawnej a szczególnie przed przemocą w rodzinie.
6. Prowadzenie i finansowanie działalności informacyjnej i edukacyjnej **dla** dzieci i młodzieży poprzez wdrażanie najnowszych programów.
7. Finansowanie zakupu i rozprowadzanie plakatów, ulotek dotyczących tematyki uzależnień w szkołach i punktach sprzedaży alkoholu.
8. Organizowanie i finansowanie udziału dzieci z terenu Gminy w koloniach i obozach terapeutycznych.

9. Organizowanie i finansowanie imprez i uroczystości sportowych, kulturalnych i rekreacyjnych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
10. Organizowanie i finansowanie działalności Grupy Wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych.
11. Organizowanie i współfinansowanie spotkań dla osób uzależnionych i współuzależnionych tj. maratony, mitingi, spotkania rocznicowe.
12. Organizowanie imprez masowych z okazji „Dnia Dziecka”, udział dzieci i młodzieży w połączeniu z występami artystycznymi.
13. Uczestnictwo w doposażeniu placówek lecznictwa odwykowego.
14. Dofinansowywanie funkcjonowania świetlicy socjoterapeutycznej w Łowie-Osadzie oraz świetlic wiejskich.
15. Organizowanie i finansowanie konkursów na temat uzależnień alkoholowych i przemocy w rodzinie.
16. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych dla dzieci i dorosłych pokazujących model zdrowego i trzeźwego życia, uczących umiejętności odmawiania.
17. Zapewnienie dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie zajęć w czasie ferii zimowych.
18. Rozszerzanie programów dla dzieci i młodzieży o różne formy zajęć sportowych pozalekcyjnych jako elementu oddziaływań profilaktycznych oraz udzielanie częściowej pomocy finansowej na zakup sprzętu i ubrań wykorzystywanych w prowadzeniu zajęć sportowych.
19. Wdrażanie programu zdrowego stylu życia w szkołach. Zakup sprzętu sportowego, ubrań sportowych i obuwia sportowego dla szkół i rad sołeckich.
20. Promowanie innych form profilaktycznych - spektakle teatralne.
21. Współfinansowanie zadań związanych z bezpieczeństwem dzieci na drodze oraz promowanie konkursów i innych zajęć o podobnej tematyce.
22. Tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki i dopalacze).
23. Wspieranie edukacji osób pracujących zawodowo w systemie pomocy dzieciom i młodzieży poprzez prenumeratę lub zakup czasopism „Świat Problemów” i „Wychowawca”.
24. Organizowanie szkoleń dla nauczycieli w zakresie podnoszenia kompetencji w kontaktach z dziećmi i młodzieżą poprzez studio profilaktyki społecznej.

Działania służące do realizacji powyższych zadań.

1. Wdrażanie nowoczesnych programów profilaktycznych w środowiskach wychowawczych i grupach podwyższonego ryzyka.

2. Współpraca z Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w zakresie terapii dzieci i młodzieży z rodzin alkoholowych oraz dotkniętych przemocą.
3. Inicjowanie spotkań nauczycieli z pedagogiem dotyczących podnoszenia swych kompetencji w kontaktach z dziećmi i młodzieżą zagrożoną uzależnieniem.
4. Tworzenie systemu przeciwdziałania przemocy i bezpieczeństwa w rodzinie, współpraca z poszczególnymi ogniwami tj. sądem, policją, prokuraturą, ośrodkiem pomocy społecznej, pedagogiem szkolnym, pracownikami służby zdrowia, księżmi, gminnym zespołem interdyscyplinarnym oraz innymi osobami zajmującymi się wychowaniem i opieką nad dziećmi.
5. Promowanie zdrowego stylu życia- organizowanie imprez masowych propagujących zdrowy styl życia wolny od nałogów.
6. Włączenie się do ogólnopolskiej kampanii „Postaw na Rodzinę” poprzez organizację imprez masowych gminnych i wiejskich.
7. Organizowanie lokalnych imprez profilaktycznych z udziałem osób spoza terenu Gminy przez punkt konsultacyjny w Iłowie-Osadzie.
8. Podejmowanie działań kontrolnych wobec podmiotów, które uzyskały zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania warunków określonych w ustawie. Do kontroli upoważnieni są Członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, upoważniony przez wójta pracownik Urzędu Gminy, funkcjonariusze policji.
9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności i przestrzeganie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych osobom poniżej 18 roku życia.
10. Podejmowanie wraz z policją interwencji związku z naruszeniem przepisów po spożyciu alkoholu.
11. Wspieranie organizacji i stowarzyszeń działających na terenie Gminy w zakresie podejmowanych przez nich działań zmierzających do ograniczenia spożywania alkoholu- szczególnie przez dzieci i młodzież.
12. Tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów środków uzależniających i ich współfinansowanie.
13. Organizowanie badań i sondaży lokalnych pozwalających ocenić stan problemów alkoholowych na terenie Gminy.

V. Współpraca z:

- 1) Pełnomocnikiem Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 2) Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie.

- 3) Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Iłowie-Osadzie.
- 4) Ośrodkami Zdrowia na terenie Gminy.
- 5) Policją.
- 6) Dyrektorami Szkół.
- 7) Pedagogami Szkolnymi.
- 8) Przedstawicielami Kościołów na terenie Gminy.
- 9) Ośrodkiem Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Działdowie.
- 10) Radą Gminy w zakresie:
 - ustalania liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz zasad ich usytuowania.
- 11) Organizacjami pozarządowymi.
- 12) Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym.

VI. Podmioty realizujące:

1. Zadania określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są przez Urząd Gminy w Iłowie-Osadzie.
2. Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 120 złotych brutto za pracę i udział w posiedzeniu i 120 złotych brutto za udział w innym przedsięwzięciu związanym z zadaniami Komisji.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych opracowuje szczegółowy harmonogram realizacji zadań określonych w Programie. Wraz z preliminarem wydatków przedkłada go do akceptacji Wójtowi Gminy.
4. Wójt przedkłada Radzie sprawozdanie z realizacji programu za miniony rok.